

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 9. novembra 2010*

V zadevi C-296/10,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Amtsgericht Stuttgart (Nemčija) s sklepom z dne 31. maja 2010, ki je prispel na Sodišče 16. junija 2010, v postopku

Bianca Purrucker

proti

Guillermu Vallésu Pérezu,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi J.N. Cunha Rodrigues, predsednik senata, A. Arabadžiev, A. Rosas (poročevalec), U. Lõhmus in A. Ó Caoimh, sodniki,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi odločitve predsednika Sodišča z dne 15. julija 2010, da se zadeva obravnava po hitrem postopku v skladu s členom 23a Statuta Sodišča Evropske unije in členom 104a, prvi odstavek, Poslovnika Sodišča,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. septembra 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih podali:

- za B. Purrrucker B. Steinacker, odvetnica,
- za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, zastopnika,
- za češko vlado M. Smolek, zastopnik,
- za špansko vlado J. M. Rodríguez Cárcamo, zastopnik,
- za francosko vlado G. de Bergues in B. Beaupère-Manokha, zastopnika,

- za vlado Združenega kraljestva F. Penlington, zastopnica,

- za Evropsko komisijo A.-M. Rouchaud-Joët in S. Grünheid, zastopnici,

po opredelitvi generalnega pravobranilca

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L 338, str. 1).

- ² Ta predlog je bil vložen v okviru spora med B. Purrucker in G. Vallésom Pérezom glede pravice do varstva in vzgoje njunega sina Merlína.

Pravni okvir

³ Pred Uredbo št. 2201/2003 je veljala Uredba Sveta (ES) št. 1347/2000 z dne 29. maja 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (UL L 160, str. 19). Uredba št. 1347/2000 je bila razveljavljena z Uredbo št. 2201/2003, ki ima širše področje uporabe.

⁴ V uvodnih izjavah 12, 16 in 21 Uredbe št. 2201/2003 je navedeno:

„(12) Temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, so oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.

[...]

(16) Ta uredba ne sme preprečevati sodiščem držav članic, da v nujnih primerih sprejmejočasne ukrepe in ukrepe zavarovanja glede oseb ali premoženja, ki se nahajajo v tej državi.

[...]

- (21) Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, mora temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba omejiti na kar najmanjši obseg.“

5 Člen 2 Uredbe št. 2201/2003 določa:

„V tej uredbi:

1. ‚sodišče‘ pomeni vse organe v državi članici, ki so v skladu s členom 1 pristojni za odločanje o zadevah s področja uporabe te uredbe;

[...]

4. ‚sodna odločba‘ pomeni [...] sodno odločbo, ki se nanaša na starševsko odgovornost, in jo je izdalo sodišče države članice, ne glede na to, kakšno je ime sodne odločbe, vključno s sklepom, odredbo ali odločbo;

[...]

7. „starševska odgovornost“ pomeni vse pravice in dolžnosti v zvezi z osebnostjo ali s premoženjem otroka, ki so fizični ali pravni osebi podeljene s sodno odločbo, po samem zakonu ali s pravno veljavnim dogovorom. Izraz zajema pravice do varstva in vzgoje otroka in pravice do stikov z otrokom;

[...]

9. „pravice do varstva in vzgoje“ vključujejo pravice in dolžnosti, ki se nanašajo na skrb za otrokovo osebnost in zlasti pravico določitve kraja otrokovega prebivališča;

[...]“

- 6 Člen 8(1) te uredbe določa:

„Sodišča države članice so pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek.“

7 Člen 16 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Začetek postopka“, določa:

„1. Šteje se, da je sodišče začelo postopek:

(a) v trenutku, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, pod pogojem, da vlagatelj kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja nasprotni stranki;

ali

(b) če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, pod pogojem, da vlagatelj kasneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče.“

8 Člen 17 te uredbe določa:

„Če je sodišču predložena zadeva, za katero po tej uredbi ni pristojno in za kater[o] je po tej uredbi pristojno sodišče druge države članice, se po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.“

9 Člen 19(2) in (3) navedene uredbe določa:

„2. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom v zvezi s starševsko odgovornostjo do istega otroka, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

3. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se sodišče, ki je drugo začelo postopek, izreče za nepristojno v korist prvega sodišča.

V tem primeru lahko stranka, ki je začela postopek pred sodiščem, ki je drugo začelo postopek, začne ta postopek pred sodiščem, ki je prvo začelo postopek.“

10 Člen 20 te uredbe, naslovljen „Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja“, določa:

„1. Določbe te uredbe v nujnih primerih sodiščem države članice ne preprečujejo sprejetja začasnih ukrepov ali ukrepov zavarovanja glede v tej državi nahajajočih se oseb ali premoženja, ki jih predvideva pravo te države članice, tudi v primeru, ko je po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojno sodišče druge države članice.

2. Ukrepi iz odstavka 1 se prenehajo uporabljati, ko sodišče v državi članici, ki je po vsebini pristojno na podlagi te uredbe, sprejme ukrepe, za katere meni, da so primerni.“

- 11 Člen 21 in naslednji Uredbe št. 2201/2003 se nanašajo na priznavanje in izvrševanje sodnih odločb. Navedeni člen 21 v odstavku 1 zlasti določa, da se sodna odločba, izdana v državi članici, v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo treba začeti kakršen koli poseben postopek za priznanje.
- 12 Člen 24 Uredbe št. 2201/2003 določa, da se pristojnost sodišča države članice izvora ne sme preverjati.

Dejansko stanje in odprti postopki

- 13 Iz predložitvenega sklepa, dejanskega stanja, navedenega v sodbi z dne 15. julija 2010 v zadevi Purrrucker (C-256/09, ZOdl., str. I-7353), in spisa, ki ga je Sodišču poslalo predložitveno sodišče, je razvidno, da je v sredini leta 2005 B. Purrrucker, nemška državljanka, odšla živeti v Španijo z G. Vallésom Pérezom, španskim državljanom, rojenim v Nemčiji. V njuni zvezi sta se 31. maja 2006 rodila nedonošena dvojčka, deček Merlín in deklica Samira. G. Vallés Pérez je otroka priznal. Ker sta oče in mati živela skupaj, sta v skladu s španskim pravom oba nosilca pravice do varstva in vzgoje. Otroka imata nemško in špansko državljanstvo.
- 14 Ker se je odnos med B. Purrrucker in G. Vallésom Pérezom poslabšal, se je B. Purrrucker želela skupaj z otrokoma vrniti v Nemčijo, G. Vallés Pérez pa je temu sprva nasprotoval. Stranki sta 30. januarja 2007 sklenili notarski sporazum, ki ga mora potrditi sodišče, da postane izvršljiv, v skladu s katerim se mora B. Purrrucker preseliti v Nemčijo skupaj z otrokoma.

- 15 Zaradi zapletov in nujne kirurške operacije hči Samira ni mogla zapustiti bolnišnice na dan, predviden za odhod. B. Purrrucker je zato 2. februarja 2007 odšla v Nemčijo s sinom Merlínom. Med strankama v postopku v glavni stvari je sporno, ali se je G. Vallés Pérez glede na to posebno okoliščino še strinjal z odhodom B. Purrrucker in sina Merlína.
- 16 Družinski člani od odhoda B. Purrrucker 2. februarja 2007 niso spremenili svojega prebivališča.
- 17 Med strankama postopka v glavni stvari tečejo trije postopki:
- prvi v Španiji pred Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial, ki ga je začel G. Vallés Pérez za sprejetje začasnih ukrepov. Ni izključeno, da bi se pod nekaterimi pogoji ta postopek lahko štel za postopek za odločanje o vsebini o dodelitvi pravice do vzgoje in varstva otrok Merlína in Samire;
 - drugi v Nemčiji, ki ga je začel G. Vallés Pérez za priznanje izvršljivosti sodbe z dne 8. novembra 2007, ki jo je izdalo Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial, s katero so bili sprejetičasni ukrepi, v katerem je bila izdana zgoraj navedena sodba Purrrucker, in
 - tretji v Nemčiji, ki ga je začela B. Purrrucker za dodelitev pravice do vzgoje in varstva teh otrok. Gre za postopek, v okviru katerega je bil vložen predlog za sprejetje predhodne odločbe.

Postopek v Španiji za sprejetje začasnih ukrepov v zvezi z varstvom in vzgojo otrok in za morebitno sprejetje meritorne sodne odločbe

- ¹⁸ Ker je G. Vallés Pérez menil, da ga notarski sporazum z dne 30. januarja 2007 ne zavezuje več, je junija 2007 pri Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial začel postopek za sprejetje začasnih ukrepov in predvsem za dodelitev pravice do vzgoje in varstva otrok Samire in Merlína.
- ¹⁹ Obravnava je bila opravljena 26. septembra 2007. B. Purrrucker je predložila pisna stališča in je bila na tej obravnavi zastopana.
- ²⁰ Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial je s sodbo z dne 8. novembra 2007 ugotovilo svojo pristojnost in sprejelo nujne in začasne ukrepe, zlasti v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otrok. Ta sodba je bila popravljena s popravno sodbo z dne 28. novembra 2007.
- ²¹ Glede na dokumente iz spisa v španskem pravu velja, da kadar se začasni ukrepi zahtevajo in dosežejo pred zahtevkom za odločanje o vsebini, prenehajo veljati, če se v roku 30 dni po sprejetju začasnih ukrepov ne vloži glavni pravdni zahtevak.

- 22 G. Vallés Pérez naj bi januarja 2008, na dan, ki ni razviden iz nobenega dokumenta iz spisa, ki ga je poslalo predložitveno sodišče, pri Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial vložil zahtevek za odločanje o vsebini. B. Purruker trdi, da je bil ta zahtevek vložen prepozno.
- 23 Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial se je s sodbo z dne 28. oktobra 2008 opredelilo glede vprašanja „sodišča, ki je prvo začelo postopek“ v smislu člena 19(3) Uredbe št. 2201/2003. To sodišče ugotavlja, da je v sodbi z dne 8. novembra 2007 že odločalo o vprašanju svoje pristojnosti in opozarja na različne navezne okoliščine, navedene v tej sodbi. Navaja, da je 28. junija 2007 ugodilo zahtevi za sprejetje začasnih ukrepov v zvezi z varstvom in vzgojo otrok. Ker je mati šele septembra 2007 začela postopek pred nemškim sodiščem, Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial zase meni, da je „sodišče, ki je prvo začelo postopek“, in se v skladu s členom 16 Uredbe št. 2201/2003 izreka za pristojno za odločanje v zadevi.
- 24 Audiencia Provincial de Madrid (Španija), pri katerem je B. Purruker vložila pritožbo, je s sodbo z dne 21. januarja 2010 potrdilo sodbo z dne 28. oktobra 2008. Predložitveno sodišče meni, da se za namene uporabe člena 16 Uredbe št. 2201/2003 za prvi zahtevek šteje zahteva za sprejetje začasnih ukrepov, ki je bila v skladu s španskim pravom pri Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial vložena pred zahtevkom, vloženim pri nemškem sodišču. Vendar naj člen 20 Uredbe št. 2201/2003, na katerega se sklicuje B. Purruker, če se lahko uporabi v obravnavanem primeru, ne bi določal nobenega pravila glede pristojnosti in naj bi se nanašal le na sprejetje varstvenih ukrepov zgolj v nujnem primeru, medtem ko naj bi bila pristojnost, ki je predmet obravnavanega primera, določena v skladu s pravili iz člena 19 te uredbe. Ta rešitev naj bi bila poleg tega skladna z določbami člena 22(3) sistemskega zakona o sodni pristojnosti (Ley Orgánica del Poder Judicial).

Postopek v Nemčiji za priznanje izvršljivosti sodbe z dne 8. novembra 2007, ki jo je izdalo Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial

- ²⁵ To je postopek, v okviru katerega je bila izdana zgoraj navedena sodba Purrucker. G. Vallés Pérez je najprej med drugim zahteval izročitev otroka Merlína in preventivno začel postopek za priznanje izvršljivosti sodbe, ki jo je 8. novembra 2007 izdalo Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial. Nato je zahteval predvsem priznanje izvršljivosti te sodbe. Tako sta Amtsgericht Stuttgart s sklepom z dne 3. julija 2008 in Oberlandesgericht Stuttgart (Nemčija) s sklepom z dne 22. septembra 2008, ki je bil sprejet na podlagi pritožbe, priznala izvršljivost te sodbe.
- ²⁶ Na podlagi zahteve za revizijo, ki jo je vložila B. Purrucker, je Bundesgerichtshof (Nemčija) Sodišču v predhodno odločanje predložilo vprašanje. Z zgoraj navedeno sodbo Purrucker je to odgovorilo, da se določbe člena 21 in naslednjih Uredbe št. 2201/2003 ne uporabljajo za začasne ukrepe glede pravice do varstva in vzgoje otrok na podlagi člena 20 navedene uredbe.
- ²⁷ Sodišče je v točki 76 sodbe Purrucker zlasti opozorilo, da kadar iz elementov, ki so navedeni v sprejeti sodni odločbi, ni povsem jasno, da je sodišče, ki je sprejelo začasne ukrepe, pristojno za odločanje o vsebini v skladu z Uredbo št. 2201/2003, ali kadar ta odločba ne vsebuje povsem jasne obrazložitve o pristojnosti za vsebinsko odločanje tega sodišča s sklicevanjem na eno od meril pristojnosti iz členov od 8 do 14 te uredbe, je mogoče sklepati, da ta odločba ni bila sprejeta v skladu s pravili o pristojnosti, ki jih določa ta uredba.

Postopek v Nemčiji za dodelitev pravice do varstva in vzgoje

- 28 B. Purrrucker je 20. septembra 2007 s tožbo za odločitev o vsebini, vloženo pri Amtsgericht Albstadt (Nemčija), predlagala, naj se ji dodeli pravica do vzgoje in varstva otrok Merlina in Samire. Toženi stranki je bila tožba vročena šele 22. februarja 2008 s priporočeno pošiljko s povratnico. Kljub temu sta bila tožena stranka in Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial s to tožbo seznanjena že prej.
- 29 Zlasti iz odločb Amtsgericht Albstadt z dne 25. septembra 2007 in 9. januarja 2008 je razvidno, da po mnenju tega sodišča B. Purrrucker s svojim zahtevkom nikakor ni mogla uspeti. Ker namreč starši niso bili poročeni in ker očitno ni obstajala izjava o skupnem varstvu in vzgoji, saj notarskega sporazuma z dne 30. januarja 2007 ni mogoče razlagati kot tako izjavo, je imela B. Purrrucker izključno pravico do varstva in vzgoje otrok, tako da odločitev o dodelitvi pravice do varstva in vzgoje ni bila potrebna. Amtsgericht Albstadt se je poleg tega sklicevalo na postopek, ki poteka v Španiji.
- 30 Amtsgericht Albstadt je s sklepom z dne 19. marca 2008 zaradi nepristojnosti zlasti zavrglo zahtevek B. Purrrucker glede hčere Samire. Ta sklep je 5. maja 2008 Oberlandesgericht Stuttgart potrdilo. Oberlandesgericht Stuttgart v svoji odločbi poudarja, da je imel ta otrok od rojstva običajno prebivališče v Španiji. Po mnenju tega sodišča člen 9 Uredbe št. 2201/2003 ni veljal za dejansko stanje obravnavanega primera in pogoji iz člena 15 te uredbe niso bili izpolnjeni.
- 31 Amtsgericht Albstadt je z drugim sklepom z dne 19. marca 2008 na podlagi člena 16 Haaške konvencije z dne 25. oktobra 1980 o civilnopravnih vidikih mednarodne

ugrabitve otrok (v nadaljevanju: Haaška konvencija iz leta 1980) prekinilo postopek v zvezi s pravico do varstva in vzgoje sina Merlína. Ta postopek se je nadaljeval 28. maja 2008 na predlog B. Purruker, saj G. Vallés Pérez do takrat ni vložil zahtevka za vrnitev na podlagi Haaške konvencije iz leta 1980. Zahtevek ni bil vložen niti pozneje.

³² Zaradi predloga za izvršitev sodbe Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial z dne 8. novembra 2007, ki ga je vložil G. Vallés Pérez, je bil postopek v zvezi s pravico do varstva in vzgoje v skladu s členom 13 nemškega zakona o izvrševanju in uporabi nekaterih pravnih instrumentov v mednarodnem družinskem pravu (Gesetz zur Aus- und Durchführung bestimmter Rechtsinstrumente auf dem Gebiet des internationalen Familienrechts) dodeljen Amtsgericht Stuttgart.

³³ B. Purruker je 16. julija 2008 na podlagi člena 20 Uredbe št. 2201/2003 pri Amtsgericht Stuttgart vložila zahtevo za sprejetje začasnega ukrepa, da se nanjo preneše izključna pravica do varstva in vzgoje in podredno pravica do izbire prebivališča sina Merlína. Ozadje te zahteve so bile med drugim zlasti težave, ki so se pojavile pri preventivnih zdravniških pregledih. Predlagani ukrep je bil z odločbo z dne 28. julija 2008 zavržen zaradi neobstoja nujnosti v smislu člena 20 Uredbe št. 2201/2003. Amtsgericht Stuttgart je zlasti poudarilo, da je bil otrok zavarovan v okviru očetovega socialnega zavarovanja v Španiji in da bi bilo po potrebi mogoče odrediti izdajo kartice zdravstvenega zavarovanja materi.

³⁴ Iz spisa, ki ga je Sodišču poslalo predložitveno sodišče, je razvidno, da je Amtsgericht Stuttgart avgusta, septembra in oktobra 2008 v okviru postopka za odločitev o vsebini, ki je potekal pred tem sodiščem, večkrat in na različne načine, med drugim prek španskega sodnika posrednika v Evropski pravosodni mreži (EJN), poskušalo navezati stik z Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial, da bi izvedelo,

ali tudi pred tem sodiščem poteka postopek za odločitev o vsebini. Toda prizadevanja Amtsgericht Stuttgart niso bila uspešna.

- ³⁵ Amtsgericht Stuttgart je 28. oktobra 2008 sprejelo sklep, v katerem opisuje svoje sodelovanje s španskim sodnikom posrednikom in neodziv Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial. Strankama nalaga, naj sporočita in dokažeta, prvič, datum zahteve očeta v Španiji za sprejetje začasnih ukrepov, drugič, vročitev sodbe Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial z dne 8. novembra 2007 ter, tretjič, vložitev zahtevka za odločitev o vsebini očeta v Španiji in datum vročitve tega zahtevka materi.
- ³⁶ Tudi Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial je 28. oktobra 2008 izdalo sodbo, katere vsebina je opisana v točki 23 te sodbe in v kateri se sklicuje na dopis, ki ga je nanj naslovilo Amtsgericht Stuttgart.
- ³⁷ Amtsgericht Stuttgart je po tem, ko je stranki pozvalo, naj še enkrat izrazita svoje stališče, 8. decembra 2008 izdalo odločbo. V njem sta omenjeni sodba Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial z dne 28. oktobra 2008 in pravno sredstvo, ki ga B. Purrrucker namerava vložiti zoper to sodbo. Menilo je, da samo ne more odločiti o vprašanju „sodišča, ki je prvo začelo postopek“, ker naj bi to škodilo pravni varnosti, saj bi utegnili sodišči različnih držav članic sprejeti nasprotujoči si odločbi. O vprašanju bi morale odločiti sodišče, ki se je prvo izreklo za pristojno. Amtsgericht Stuttgart je zato v skladu s členom 19(2) Uredbe št. 2201/2003 prekinilo postopek do pravnomočnosti sodbe Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial z dne 28. oktobra 2008.

- 38 B. Purrucker je vložila pravno sredstvo zoper odločbo Amtsgericht Stuttgart z dne 8. decembra 2008. Oberlandesgericht Stuttgart je to odločbo 14. maja 2009 razveljavilo in zadevo vrnilo Amtsgericht Stuttgart v ponovno odločanje. Oberlandesgericht Stuttgart je odločilo, da mora sodišče samo preveriti svojo pristojnost in da člen 19 Uredbe št. 2201/2003 nobenemu od sodišč, pred katerima teče postopek, ne podeljuje izključne pristojnosti za ugotovitev, katero sodišče je prvo začelo postopek. Oberlandesgericht Stuttgart je navedlo, da je zahtevek v zvezi s pravico do vzgoje in varstva otrok, ki ga je junija 2007 v Španiji vložil G. Vallés Pérez, del postopka za sprejetje začasnih ukrepov, medtem ko je bil zahtevek v zvezi s pravico do vzgoje in varstva otrok, ki ga je 20. septembra 2007 v Nemčiji začela B. Purrucker, tožba za odločitev o vsebini. Predmet take tožbe in postopka za sprejetje začasnih ukrepov naj bi bila različna spora oziroma različna zahtevka. Po potrebi naj bi se priznal obstoj pozitivnega spora o pristojnosti med sodiščema.
- 39 Amtsgericht Stuttgart je s sklepom z dne 8. junija 2009 stranki znova pozvalo, naj mu sporočita, v kateri fazi je postopek v Španiji, in ju hkrati pozvalo, naj se izrečeta glede možnosti, da se v skladu s členom 104b Poslovnika Sodišča na Sodišče naslovi vprašanje za predhodno odločanje o določitvi sodišča, ki je prvo začelo postopek.
- 40 Amtsgericht Stuttgart je s sklepom z dne 19. oktobra 2009 strankama predlagalo sporazum, da bodisi ob ohranitvi skupne pravice do varstva in vzgoje skupaj določita Merlínovo običajno prebivališče pri B. Purrucker, Samirino pa pri G. Vallésu Pérezu, bodisi sporazumno predlagata dodelitev pravice do varstva in vzgoje Merlína B. Purrucker, pravice do varstva in vzgoje Samire pa G. Vallésu Pérezu. Vendar predlog ni bil sprejet.

- 41 Pred Amtsgericht Stuttgart je 13. januarja 2010 potekala obravnava ob navzočnosti strank v postopku v glavni stvari, pri čemer je G. Vallésa Péreza zastopal odvetnik. Sporazum ali uskladitev stališč strank nista bila dosežena.
- 42 Audiencia Provincial de Madrid je 21. januarja 2010 o pritožbi, ki jo je vložila B. Purucker, odločilo s sodbo, ki je omenjena v točki 24 te sodbe. S to sodbo z dne 21. januarja 2010 je bilo Amtsgericht Stuttgart seznanjeno z dopisom, ki ga je poslal nemški odvetnik G. Vallésa Péreza.

Predložitveni sklep in vprašanja za predhodno odločanje

- 43 Amtsgericht Stuttgart je v predložitvenem sklepu navedlo, zakaj meni, da ni nobene razumne dvoma o tem, da je bilo Merlínovo običajno prebivališče 21. septembra 2007, ob vložitvi zahtevka B. Purucker za dodelitev pravice do njegovega varstva in vzgoje, v Nemčiji.
- 44 Po mnenju tega sodišča Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial v skladu s členom 10 Uredbe št. 2201/2003 do 21. septembra 2007 zaradi prejšnjega skupnega običajnega prebivališča družinskih članov v Španiji ni imelo nepretrgane pristojnosti, saj ni niti verjetno niti dokazano, da je B. Purucker Merlína protipravno premestila iz Španije v Nemčijo. Notarski sporazum z dne 30. januarja 2007 in dejanska opustitev napovedane vložitve zahtevka za vrnitev na podlagi člena 11 Uredbe št. 2201/2003 v povezavi s Haaško konvencijo iz leta 1980 potrjujeta, da ni šlo za

nezakonito ugrabitev otroka v smislu člena 2, točka 11, navedene uredbe. Tudi Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial naj svoje pristojnosti ne bi opiralo na to določbo.

⁴⁵ Amtsgericht Stuttgart opozarja, da se v skladu s členom 16 Uredbe št. 2201/2003 šteje, da je sodišče začelo postopek takrat, ko je pisanje o začetku postopka vloženo na sodišču, pod pogojem, da vlagatelj pozneje ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vročitvijo nasprotni stranki.

⁴⁶ Amtsgericht Stuttgart pojasnjuje, da je bila tožba z dne 20. septembra 2007 pri Amtsgericht Albstadt vložena 21. septembra 2007, vendar je bila toženi stranki v postopku v glavni stvari vročena šele 22. februarja 2008 iz razlogov, za katere B. Purrucker ni odgovorna in ki so povezani s sporom o mednarodni pristojnosti tega sodišča za sprejetje ukrepov v zvezi s pravico do varstva in vzgoje hčere strank v postopku v glavni stvari, Samire.

⁴⁷ Člen 19(2) Uredbe št. 2201/2003 določa, da ima sodišče države članice, ki je prvo začelo postopek v zvezi s starševsko odgovornostjo do otroka, prednostno pristojnost glede na sodišče druge države članice, ki je pozneje začelo postopek z enakim predmetom in enako pravno podlago. Predložitevno sodišče meni, da je predmet spora, v okviru katerega je bil junija 2007 pri španskem sodišču uveden postopek za izdajo začasne odredbe, enak predmetu spora, v okviru katerega se je septembra 2007 začel postopek za odločitev o vsebini pred nemškim sodiščem. V obeh postopkih naj bi namreč šlo za sodno ureditev starševske odgovornosti za istega skupnega otroka. Vsaka

stranka naj bi predlagala, naj se ji dodeli izključna pravica do varstva in vzgoje. Stranki obeh postopkov naj bi bili enaki.

⁴⁸ Časovna prednost postopka naj bi se določila na podlagi člena 16 Uredbe št. 2201/2003. Toda Amtsgericht Stuttgart opozarja, da v besedilu te določbe ni nikakršnega razlikovanja med postopkom za sprejetje odločitve o vsebini in postopkom za izdajo začasne odredbe, ki se nanaša na sprejetje začasnih ukrepov. To naj bi omogočalo različna pravna stališča v zvezi s področjem uporabe člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003.

⁴⁹ Iz pravnega stališča Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial in pravnega stališča Audiencia Provincial de Madrid naj bi bilo razvidno, da se šteje, da je špansko sodišče začelo postopek v smislu členov 16 in 19(2) Uredbe št. 2201/2003, že če je pri njem bil vložen predlog za izdajo začasne odredbe. Postopek za izdajo začasne odredbe naj bi v povezavi s pozneje začetim postopkom za odločitev o vsebini tvoril procesno enoto. Vendar naj bi sklep za izdajo začasne odredbe *ipso iure* prenehal veljati, če se v 30 dneh po vročitvi tega sklepa ne vloži tožba za odločitev o vsebini.

⁵⁰ V skladu s sklepom Oberlandesgericht Stuttgart z dne 14. maja 2009 pa se člen 19(2) Uredbe št. 2201/2003 ne nanaša na razmerje med postopkom za odločitev o vsebini in postopkom za izdajo začasne odredbe, saj sta predmeta teh postopkov različna, čeprav ima odločba v zvezi z varstvom in vzgojo otroka enake učinke, če je sprejeta kot začasna odredba ali kot odločba o vsebini. Ta razlaga naj bi temeljila tudi na dejstvu, da se člen 21 in naslednji Uredbe št. 2201/2003 ne uporabljajo začasne ukrepe v smislu člena 20 navedene uredbe.

51 V teh okoliščinah je Amtsgericht Stuttgart prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali se določbe člena 19(2) Uredbe Sveta [št. 2201/2003] uporabijo, če se pred sodiščem države članice, ki je na zahtevo stranke prvo začelo postopek o ureditvi starševske odgovornosti, začne zgolj postopek za sprejetje začasnih ukrepov, sodišče druge države članice pa je na zahtevo druge stranke drugo začelo postopek z enakim predmetom za odločitev o vsebini?
2. Ali se te določbe uporabijo tudi, če sodne odločbe, sprejete v samostojnem postopku za izdajo začasne odredbe v eni državi članici, v drugi državi članici ni mogoče priznati v smislu člena 21 Uredbe št. 2201/2003?
3. Ali je samostojen postopek za izdajo začasne odredbe pred sodiščem države članice enakovreden postopku za odločitev o vsebini v smislu člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003, če mora to sodišče v skladu z nacionalnim procesnim pravom te države postopek za odločitev o vsebini, ki sledi postopku za izdajo začasne odredbe, začeti v določenem roku, da se izogne postopkovnim nevšečnostim?“

Postopek pred Sodiščem

- 52 Amtsgericht Stuttgart je v predložitvenem sklepu predlagalo, naj se predlog za izdajo predhodne odločbe v skladu s členom 104b Poslovnika Sodišča obravnava po hitrem postopku in naj ta predlog Sodišče obravnava v taki sestavi, kakršna je obravnavala predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof. Amtsgericht Stuttgart je z dopisom z dne 1. julija 2010 pojasnilo, da se njegov predlog ne nanaša na uporabo člena 104b Poslovnika, temveč na uporabo člena 104a tega poslovnika.
- 53 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 15. julija 2010 ugodil temu predlogu.

Vprašanja za predhodno odločanje

- 54 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem sprašuje, ali se člen 19(2) Uredbe št. 2201/2003 uporabi, če se pred sodiščem države članice, ki je na zahtevo stranke prvo začelo postopek o ureditvi starševske odgovornosti, začne zgolj postopek za sprejetje začasnih ukrepov, sodišče druge države članice pa je na zahtevo druge stranke drugo začelo postopek z enakim predmetom za odločitev o vsebini. Drugo vprašanje se nanaša na uporabo te določbe za sodno odločbo o začasnih ukrepih, ki je ni mogoče priznati v smislu člena 21 te uredbe, medtem ko se tretje vprašanje nanaša na uporabo navedene določbe za postopek za sprejetje začasnih ukrepov, ki utegne biti povezan s postopkom za odločitev o vsebini.

55 Ta vprašanja je treba proučiti skupaj.

Stališča strank

56 Pred Sodiščem sta se obravnavali dve mnenji.

57 Na eni strani B. Purruicker, nemška vlada in Evropska komisija trdijo, da v primeru postopka za odločitev o vsebini, ki sovpada s postopkom za sprejetje začasnih ukrepov, v okviru katerega je bila sprejeta sodna odločba, ni podana litispendenca, čeprav lahko tak postopek tvori procesno enoto skupaj z zahtevkom za odločitev o vsebini, kadar je ta vložen v zakonsko določenem roku. Vsak postopek naj bi se štel za samostojno enoto, litispendenca pa naj po sprejetju sodne odločbe ne bi bila več podana.

58 Nemška vlada poudarja, da sicer ne bi bilo mogoče upoštevati spremembe običajnega prebivališča otroka, čeprav Uredba št. 2201/2003 tako spremembo upošteva, kar naj bi bilo v nasprotju s ciljem te uredbe, ki je omogočiti sodišču, ki je otroku najbližje, da odloča o starševski odgovornosti. Poleg tega bi, če bi se štel, da je v primeru postopka za odločitev o vsebini, ki sovpada s postopkom za sprejetje začasnih ukrepov, v okviru katerega je bila sprejeta sodna odločba, podana litispendenca, moralo sodišče, ki je drugo začelo postopek, opravljati poizvedbe o nacionalnem pravu države članice sodišča, ki je prvo začelo postopek, da bi ugotovilo, ali sprejetje začasnih ukrepov pomeni, da še vedno poteka postopek za odločitev o vsebini. Nazadnje nemška vlada opozarja na nevarnost, da bi si stranke lahko svobodno izbirale sodno pristojnost („forum shopping“), če bi se zanašalo na merilo nujnosti za zagotovitev, da

sodišče potrdi svojo pristojnost, sprejme nujne začasne ukrepe in ohrani pristojnost za postopek za odločitev o vsebini.

- 59 Na drugi strani češka, španska in francoska vlada trdijo, da vrsta postopka, bodisi za izdajo začasne odredbe bodisi za odločitev o vsebini, ne vpliva na uporabo člena 19 Uredbe št. 2201/2003. Francoska vlada s sklicevanjem na točko 130 sklepnih predlogov generalne pravobranilke E. Sharpston v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Purruker, trdi, da v tej uredbi ni razlikovanja med pravnomočnimi oziroma nespremenljivimi sodnimi odločbami na eni strani in začasnimi sodnimi odločbami na drugi, bodisi v poglavjih 1 in 2 navedene uredbe bodisi v njenem poglavju 3, ki se nanaša na priznavanje. Upoštevno merilo naj bi torej bilo, da imata dva postopka, ki potekata, enaka predmet in pravno podlago, kar naj bi bilo podano, kadar vsak od staršev zahteva varstvo in vzgojo istega otroka na podlagi bodisi začasnega ukrepa bodisi dokončne sodne odločbe.
- 60 Vse zainteresirane osebe v smislu člena 23 Statuta Sodišča, ki so predložile stališča, menijo, da litispendenca ni podana, kadar se eden od zahtevkov nanaša na sprejetje začasnih ukrepov v smislu člena 20 Uredbe št. 2201/2003 ali kadar je sodišče, ki je prvo začelo postopek, že odredilo začasne ukrepe v smislu te določbe.
- 61 Vendar Komisija poudarja, da sodišče, ki je drugo začelo postopek, težko ugotovi, ali je začasne ukrepe sprejelo sodišče, ki je pristojno za odločanje o vsebini, ali pa gre za začasne ukrepe v smislu člena 20 Uredbe št. 2201/2003. Zato Komisija meni enako kot nemška vlada, in sicer, da je postopek za sprejetje začasnih ukrepov samostojen postopek, ki se konča s sprejetjem sodne odločbe o sprejetju takih ukrepov. Vseeno priznava, da je treba dopustiti izjemo od tega načela, kadar nacionalno pravo tožeči

stranki nalaga, da mora začeti postopek za izdajo začasne odredbe, preden lahko začne postopek za odločitev o vsebini.

- ⁶² Večina zainteresiranih oseb, ki so vložile stališča, je menila, da čeprav je pravilo v zvezi z litispendenco v členu 19 Uredbe št. 2201/2003 enako pravilu v členu 21 Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila spremenjena s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske ter Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska (UL L 304, str. 1 in – spremenjeno besedilo – str. 77), s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike (UL L 388, str. 1), s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike (UL L 285, str. 1) in s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija), in v členu 27 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1), se cilji in druge določbe teh različnih besedil preveč razlikujejo, da bi se v kontekstu Uredbe št. 2201/2003 uporabile morebitne rešitve, sprejete v okviru Bruseljske konvencije ali Uredbe št. 44/2001.

- ⁶³ Nemška vlada zlasti poudarja, da je v civilnopravnih zadevah s področja uporabe Uredbe št. 44/2001 pravnomočnost začasnega ukrepa omejena, medtem ko naj bi bila meritorna sodna odločba popolnoma pravnomočna. To naj ne bi veljalo za začasni ukrep, sprejet v zvezi s starševsko odgovornostjo, ki naj bi bil formalno pravnomočen, ne pa tudi materialno, tako da utegne biti predmet nove sodne odločbe, s katero bi se upoštevale nove okoliščine. Poleg tega Komisija poudarja, da so pravila v zvezi z nasprotujočimi si sodnimi odločbami različna.

Odgovor Sodišča

- ⁶⁴ Namen pravil v zvezi z litispenco je, da se v interesu dobrega izvajanja pravosodja v Uniji preprečijo vzporedni postopki pred sodišči različnih držav članic in nasprotno si sodne odločbe, ki bi lahko bile njihova posledica (glej v tem smislu v zvezi z Bruseljsko konvencijo sodbi z dne 9. decembra 2003 v zadevi Gasser, C-116/02, Recueil, str. I-14693, točka 41, in z dne 14. oktobra 2004 v zadevi Mærsk Olie & Gas, C-39/02, ZOdl., str. I-9657, točka 31).
- ⁶⁵ Člen 19(2) Uredbe št. 2201/2003 določa, da je podana litispencia, če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom v zvezi s starševsko odgovornostjo do istega otroka. V zvezi s tem ni nujno, da postopki potekajo med istima strankama.
- ⁶⁶ Glede na cilje Uredbe št. 2201/2003 in okoliščino, da člen 19(2) te uredbe, namesto da bi vseboval sklicevanja na izraz „litispencia“, ki se uporablja v različnih nacionalnih pravnih redih držav članic, določa več materialnih pogojev kot sestavine opredelitve, je treba ugotoviti, da je treba pojme, uporabljene v navedenem členu 19(2) za ugotovitev položaja litispence, šteti za samostojne (glej v tem smislu v zvezi z Bruseljsko konvencijo sodbo z dne 8. decembra 1987 v zadevi Gubisch Maschinenfabrik, 144/86, Recueil, str. 4861, točka 11).
- ⁶⁷ Pojma „enak predmet“ in „enaka pravna podlaga“ je treba opredeliti ob upoštevanju cilja člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003, ki je preprečiti neskladne sodne odločbe.

- ⁶⁸ Sodišče je v okviru Bruseljske konvencije že razsodilo, da predmet spora pomeni namen zahtevka (glej sodbo z dne 6. decembra 1994 v zadevi Tatry, C-406/92, Recueil, str. I-5439, točka 41). Za preizkus, ali imata dva zahtevka enak predmet, je treba upoštevati zadevne zahteve vlagateljev zahtevkov v vsakem od sporov (sodba z dne 8. maja 2003 v zadevi Gantner Electronic, C-111/01, Recueil, str. I-4207, točka 26). Poleg tega je Sodišče pojem „pravna podlaga“ opredelilo tako, da ta vsebuje dejstva in pravna pravila, ki so navedena kot temelj zahtevka (glej zgoraj navedeno sodbo Tatry, točka 39).
- ⁶⁹ Vse zainteresirane osebe, ki so predložile stališča, upravičeno trdijo, da litispendenca ne more biti podana med zahtevkom za sprejetje začasnih ukrepov v smislu člena 20 navedene uredbe in zahtevkom za odločitev o vsebini.
- ⁷⁰ Kot je namreč Sodišče opozorilo v točki 61 zgoraj navedene sodbe Purrrucker, člena 20 Uredbe št. 2201/2003 ni mogoče šteti za določbo, ki bi podeljevala pristojnost za odločanje o vsebini.
- ⁷¹ Poleg tega uporaba navedene določbe ne preprečuje začetka postopka pred sodiščem, ki je pristojno za meritorno odločanje. Odstavek 2 člena 20 Uredbe št. 2201/2003 preprečuje vsakršno nevarnost, da bi si odločba o sprejetju začasnih ukrepov v smislu člena 20 te uredbe in sodna odločba, ki jo sprejme sodišče, pristojno za meritorno odločanje, nasprotovali, saj določa, dačasni ukrepi v smislu odstavka 1 navedenega člena 20 prenehajo veljati, če je sodišče, pristojno za meritorno odločanje, sprejelo ukrepe, za katere meni, da so primerni.
- ⁷² Litispendenca v smislu člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003 je tako lahko podana le v primeru dveh ali več postopkov z enakima predmetom in pravno podlago, ki potekajo

pred različnimi sodišči, v katerih si vlagatelji zahtevkov v teh različnih postopkih prizadevajo za sodno odločbo, ki jo je mogoče priznati v državi članici, ki ni država članica sodišča, ki je začelo postopek zaradi svoje pristojnosti za odločanje o vsebini.

- 73 Glede tega ni mogoče razlikovati med vrstami postopkov, uvedenih pred temi sodišči, v tem primeru med postopkom za izdajočasne odredbe ali postopkom za odločitev o vsebini. Niti iz pojma „sodna odločba“ iz člena 2(4) niti iz členov 16 in 19 Uredbe št. 2201/2003 o začetku postopka oziroma o litispendenci ni razvidno, da bi v tej uredbi obstajalo tako razlikovanje. Enako velja za določbe navedene uredbe, ki se nanašajo na priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, kot sta člena 21 in 23 te uredbe.
- 74 Poleg tega pa je lahko uporaba enega ali drugega postopka določena s posebnostmi nacionalnega prava. Komisija je omenila možnost, da nacionalno pravo določa, da je treba uvesti postopek za izdajočasne odredbe, preden se lahko uvede postopek za odločitev o vsebini.
- 75 Glede na sodno prakso iz točke 68 te sodbe in, natančneje, zgoraj navedeno sodbo Gantner Electronic je torej pomembno vprašanje, ali je vlagatelj zahtevka pred sodiščem, ki je prvo začelo postopek, zahteval pridobitev sodne odločbe tega sodišča zaradi pristojnosti tega sodišča za odločanje o vsebini v smislu Uredbe št. 2201/2003.
- 76 Na podlagi primerjave med zahtevo vlagatelja zahtevka pred tem sodiščem in zahtevo vlagatelja zahtevka pred sodiščem, ki je drugo začelo postopek, lahko zadnjenavedeno sodišče presoja, ali je podana litispendenca.

77 Če je iz predmeta zahtevka, vloženega pri sodišču, ki je prvo začelo postopek, in iz okoliščin dejanskega stanja, ki so v njem opisane, razvidno, da ta zahtevek ne vsebuje nobenega elementa, s katerim bi bilo mogoče upravičiti, da je v smislu Uredbe št. 2201/2003 za odločanje o vsebini pristojno sodišče, pri katerem je bil vložen navedeni zahtevek, lahko sodišče, ki je drugo začelo postopek, šteje, da litispendenca ni podana.

78 Če pa je iz predlogov vlagatelja zahtevka ali iz elementov dejanskega stanja, vsebovanih v zahtevku, vloženem pri sodišču, ki je prvo začelo postopek, razvidno – tudi če se ta zahtevek nanaša na sprejetje začasnih ukrepov – da je ta zahtevek vložen pri sodišču, ki utegne biti na prvi pogled pristojno za odločanje o vsebini, mora sodišče, ki je drugo začelo postopek, v skladu s členom 19(2) Uredbe št. 2201/2003 prekiniti postopek, dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek. Glede na okoliščine in ob izpolnjenih pogojih iz člena 20 te uredbe lahko sodišče, ki je drugo začelo postopek, sprejme nujnečasne ukrepe v otrokovem interesu.

79 Obstojsodne odločbe o sprejetju začasnih ukrepov, ne da bi bilo v tej odločbi pojasnjeno, ali je sodišče, ki jih je sprejelo, pristojno za odločanje o vsebini, ne more biti dokaz – v utemeljitev ugovora litispence – da obstaja zahtevek za odločanje o vsebini, če niso pojasnjeni pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, in okoliščine dejanskega stanja iz zahtevka za odločitev o vsebini.

80 Sodišče, ki je drugo začelo postopek, pa mora samo preveriti, ali je bila odločba sodišča, ki je prvo začelo postopek, ker so bili z njo sprejetičasni ukrepi, zgolj prvi pogoj za poznejšo sodno odločbo, sprejeto ob boljšem poznavanju pravne podlage in

v okoliščinah, ki niso zaznamovane z nujnostjo odločanja. Sodišče, ki je drugo začelo postopek, bi moralo poleg tega preveriti, ali zahteva, ki je predmet začasnih ukrepov, in pozneje vložena zahteva za meritorno odločitev tvorita procesno enoto.

- ⁸¹ Sodišče, ki je drugo začelo postopek, lahko glede na možnosti, določene z njegovim nacionalnim pravom – če spora potekata med istima strankama – pri stranki, ki uveljavlja ugovor litispendence, pridobi informacije glede obstoja povezanega spora in vsebine zahtevka. Poleg tega lahko to sodišče ob upoštevanju dejstva, da Uredba št. 2201/2003 temelji na sodelovanju in medsebojnem zaupanju med sodišči, obvesti sodišče, ki je prvo začelo postopek, o vložitvi zahtevka, ga opozori na možnost litispendence, ga pozove k sporočitvi informacij o zahtevku, ki ga obravnava, in ga pozove, naj se opredeli glede svoje pristojnosti v smislu Uredbe št. 2201/2003 oziroma naj ga obvesti o kakršni koli sodni odločbi, ki jo je glede tega že izdalo. Nazadnje se lahko sodišče, ki je drugo začelo postopek, obrne na centralni organ svoje države članice.
- ⁸² Če sodišče, ki je drugo začelo postopek, kljub svojim prizadevanjem ne dobi nobene informacije o obstoju zahtevka, vloženega pri drugem sodišču, iz katere bi bila razvidna predmet in pravna podlaga tega zahtevka ter zlasti pristojnost drugega sodišča, ki je začelo postopek v skladu z Uredbo št. 2201/2003, mora sodišče, ki je drugo začelo postopek, po izteku razumnega roka za prejem odgovorov na postavljena vprašanja nadaljevati preizkus zahtevka, ki je bil vložen pri njem.
- ⁸³ Dolžino tega razumnega roka mora sodišče določiti predvsem glede na otrokov interes. Dejstvo, da gre za mlajšega otroka, je merilo, ki ga je v zvezi s tem treba upoštevati (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2008 v zadevi Rinau, C-195/08 PPU, ZOdl., str. I-5271, točka 81).

- 84 Opozoriti je treba, da je cilj Uredbe št. 2201/2003 v korist otroka omogočiti sodišču, ki je otroku najbližje in tako najboljše pozna njegov položaj in stopnjo razvoja, da sprejme potrebne odločitve.
- 85 Nazadnje je treba poudariti, da se v skladu s členom 24 Uredbe št. 2201/2003 ne sme preverjati pristojnost sodišča države članice izvora. Sodišče, ki drugo začne postopek, mora torej v skladu s členom 19(2) navedene uredbe v primeru litispendence odločanje prekiniti prav zato, da sodišču, ki je prvo začelo postopek, omogoči, da odloči o svoji pristojnosti.
- 86 Iz zgoraj navedenih razlogov je treba na predložena vprašanja odgovoriti:
- Določbe člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003 se ne uporabijo, če se pred sodiščem države članice, ki je prvo začelo postopek o ureditvi starševske odgovornosti, začne zgolj postopek za sprejetje začasnih ukrepov v smislu člena 20 te uredbe, sodišče druge države članice, pristojno za odločanje o vsebini v smislu iste uredbe, pa drugo začne postopek na podlagi zahtevka za sprejetje enakih ukrepov, bodisi začasnih bodisi dokončnih.
 - To, da sodišče države članice začne postopek za izdajo začasnih odredb ali da je v okviru takega postopka sprejeta sodna odločba in iz nobenega elementa vloženega zahtevka ali sprejete sodne odločbe ni razvidno, da je sodišče, ki je začelo postopek za izdajo začasnih odredb, pristojno v smislu Uredbe št. 2201/2003, ne izključuje nujno možnosti, da kot morda določa nacionalno pravo te države članice, obstaja zahtevek za odločitev o vsebini, ki je povezan s predlogom za izdajo

začasne odredbe in vsebuje elemente, iz katerih je razvidno, da je sodišče, ki je začelo postopek, pristojno v smislu te uredbe.

- Če sodišče, ki je drugo začelo postopek, kljub svojim prizadevanjem za pridobitev informacij pri stranki, ki se sklicuje na litispendenco, sodišču, ki je prvo začelo postopek, in centralnem organu nima nobenih informacij, ki bi omogočale ugotovitev predmeta in pravne podlage zahtevka, ki je bil vložen pred drugim sodiščem in iz katerega je zlasti razvidna pristojnost tega sodišča v skladu z Uredbo št. 2201/2003, in če je zaradi posebnih okoliščin v otrokovem interesu, da se sprejme sodna odločba, ki bi jo bilo mogoče priznati v drugih državah članicah – poleg države članice sodišča, ki je drugo začelo postopek – mora zadnjenavedeno sodišče po izteku razumnega roka za prejem odgovorov na postavljena vprašanja nadaljevati preizkus zahtevka, ki je bil vložen pri njem. Pri dolžini tega roka mora biti upoštevana korist otroka glede na posebne okoliščine zadevnega spora.

Stroški

- ⁸⁷ Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Določbe člena 19(2) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 se ne uporabijo, če se pred sodiščem države članice, ki je prvo začelo postopek o ureditvi starševske odgovornosti, začne zgolj postopek za sprejetje začasnih ukrepov v smislu člena 20 te uredbe, sodišče druge države članice, pristojno za odločanje o vsebini v smislu iste uredbe, pa drugo začne postopek na podlagi zahtevka za sprejetje enakih ukrepov, bodisi začasnih bodisi dokončnih.

To, da sodišče države članice začne postopek za izdajo začasnih odredb ali da je v okviru takega postopka sprejeta sodna odločba in iz nobenega elementa vloženega zahtevka ali sprejete sodne odločbe ni razvidno, da je sodišče, ki je začelo postopek za izdajo začasnih odredb, pristojno v smislu Uredbe št. 2201/2003, ne izključuje nujno možnosti, da kot morda določa nacionalno pravo te države članice, obstaja zahtevek za odločitev o vsebini, ki je povezan s predlogom za izdajo začasnih odredb in vsebuje elemente, iz katerih je razvidno, da je sodišče, ki je začelo postopek, pristojno v smislu te uredbe.

Če sodišče, ki je drugo začelo postopek, kljub svojim prizadevanjem za pridobitev informacij pri stranki, ki se sklicuje na litispendenco, sodišču, ki je prvo začelo postopek, in centralnem organu nima nobenih informacij, ki bi omogočale ugotovitev predmeta in pravne podlage zahtevka, ki je bil vložen pred drugim sodiščem in iz katerega je zlasti razvidna pristojnost tega sodišča v skladu z Uredbo št. 2201/2003, in če je zaradi posebnih okoliščin v otrokovem interesu,

**da se sprejme sodna odločba, ki bi jo bilo mogoče priznati v drugih državah članicah – poleg države članice sodišča, ki je drugo začelo postopek – mora zadnje-
navedeno sodišče po izteku razumnega roka za prejem odgovorov na postavljena
vprašanja nadaljevati preizkus zahtevka, ki je bil vložen pri njem. Pri dolžini
tega roka mora biti upoštevana korist otroka glede na posebne okoliščine zadev-
nega spora.**

Podpisi